

HEBERU

Heberu vaḡa-foforina guruğarı

Mai fefa toretorena tarimana ta tu aşı ribana. Tari ġekirani tu Luka na etoreato, tari ġekirani tu Apolos, o Banabas, o Priskila, o Akwila, o Paulo na etoreato ġetoni. Ĝutuma ġekirani tu Paulo ġetoni korana fefa tu Paulo ġena fefa tore maġurinai ġetoreato. Mai fefa tu laġani 60 ema 70 fakari nuġanai ta ġetoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefai siri baregori tu karoa 1:3; 4:14-16.

Mai fefa etoreato tarimana ġena ura baregona tu, 1) Heberu ekalesiari bene kirari, ekalesia maġurina korikorinai beġene tanu, a Iuda ġeri sene taravaturi ema maġuriri ġerina tu beġene raka-veġita ma ġeri ai asi ma beġene ġenoġoi-iaġo, maġuri vanagħivnaġi asi beġe doğariani garina (2:1; 6:4-6; 10:26); 2) Iesu Keriso bene vaḡa-foforia, ġia tu moġoni Barau vetoġana korikori ema foforito tanobarai; 3) Barau ġena Ginitaġo Variġuna Iesu ġenai emoġonito moġa bene vaḡa-fofori ginikaua etato.

Mai fefa tu maiġesina eboioġaiato:

1. Vevaġa-riba-iaġi guruğarı - karoa 1-10:18
2. Eklesia tanutanuna maġuriri - karoa 10:19-13:25

Barau ġena guruğā Natuna ġenana

¹ Guinenai, ġaro vovoka e dabara ġutumai Barau na peroveta tarimari ġerina senera evaġa-guruğarito. ² Senaġi toma, mai ġaro dokori ai,

tu Natuna ġenana ema vaġa-guruġarato. Barau na dagara mabarari tu Natuna eviniato bene ġaunari. Ema ġia ġenana maki Barau na guba e tanobara eveirito. ³ Ĝia tu Barau marevana e mamana baregona evaġa-foforiani, ema ġia tu Barau tauġena kavana. Ĝia ġena gurugħa seġukana na dagara mabarari eġabi-taġorini. Ĝia tauġena na ġera rakava ġuriġivaġiri dabarana evei-ġitakauato murinai, Barau Iaru-korokoro aroribanaei ea tanu-tarito gubai.

Barau Natuna tu barego vedaura, aneru maki evanaġirito

⁴ Barau na Natuna tu etore-varaġeato, aneru evanaġirito. Korana tu arana eviniato maki varaqe lelevaġina, aneru arari evanaġirito. ⁵ Korana Barau na aneru ta tu asi ekiraiato, ekirato,

“Goi tu au Natugu,
toma au tu ġoi Tamamu ai baiaġo.”

O maiġesi maki asi ma ekiraiato, ekirato,
“Au tu ġia Tamanai baiaġoni,
ema ġia maki au Natugu ai beiāġoni.”

⁶ Ema Barau na Natuna guinena tanobara ġana ma beġori-iäġomaiġani nai tu bekirani,
“Barau ġena aneru mabarami na boġono toma-rakariġo vinia.”

⁷ Aneru ekiraġirito nai tu ekirato,
“Barau na ġena aneru eveirito iavara kavana,
ġena vetuġunaġi tarimari karava emoren noġa.”
⁸ Senaġina Natuna ekiraġiani tu ekirani,
“Barau o, ġoi ġemu Vere dagina tu betanu-vanaġi
vanaġini,

ḡemu Basileia tu ma iobukaiobukamu ḡesi oḡori-kauani.

9 Vei-iobukaiobuka tu oura-vinirini,
ma veiḡa rakavari tu asi oura-vinirini.

Moḡa lorinai, Barau o,

ḡemu Barau na maki karomu fakari ai ḡoi eḡabi-viriḡimuto,

debamu ai diḡa esisiato,
iaku na evaḡa-vonumuto.”

10 Ema ma ekiraiato, ekirato,
“Vere o, tovotovonai tu
ḡoi na tanobara oveiato,
ema guba maki ḡoi ḡimamu veiveina.

11 Ġia tu beḡe korini,
senaḡi ḡoi tu botanuni;
mabarari dabuḡa kavana beḡe rakavani.

12 ḡoi na koudi noḡa boiokurini,
dabuḡa kavana vetoḡari beḡe irauni,
senaḡi ḡoi vetoḡamu tu asi beirauni,
ema ḡoi ḡemu maḡuri laḡaniri maki
asi beḡe magoni.”

13 Barau na aneru ta maki asi ekiraiato,
“Aroribagu ai noma tanu,
bene iaḡo mo, ḡoi ḡevetari-vinimuni tarimari ḡoi
kwakumu fanakauna dagaranai batoretaririni.”

14 Aneru mabarari tu vetuḡunaḡi iaukari moḡo,
Barau na etuḡurito deikara vevaḡa-maḡuri beḡe
ḡabiani tarimari vaḡa-kavari ḡana.

2

Vevaḡa-maḡuri baregona

¹ Mōga lorinai kara tasēgāgirito gurugari tu tana āabi-gitariri, asi namo āgerana bēge rekwarekwani, benamo taiāgo-viniani gabuna bita leaiani. ² Korana aneru na āita senera āeri āevari-furito gurugari tu mōgoni vēgata, ma mo gurugā mōgeri ākira-sirivagi-iāgirito e asi ākorana-iāgirito tarimari tu āeri vei-rakava ilailari ai metona āēgabiato, ³ a āita tu kamasi bita raga-māgurini, bema mai vevāga-māguri baregona bita āita-āuirāgiani nai tu? Mai vevāga-māguri tu tovotovonai Verēgauka taūgena na evari-fiuato. Mōga murinai tu āesēgāgirito tarimari na āgai āema-kiravaramato mo tu mōgoni. ⁴ Barau na maki evāga-mōgoniato vetēga boruri ai, e nūgafarevāgi veīgari ai, e sēguka veīgari boruri dabara irauirauri ai, ema Iauka Veāga āgena varevare dagarari na. Mo Iauka Veāga āgena varevare dagarari tu Barau āgena ura lorinai vēgabidadama tarimari evinirito.

Iesu na vevāga-māguri gabuna āgana ēgori-iāgorani

⁵ Mo tanobara beiāgomani āgai na ākirāgiani tu Barau na dia aneru āeri vēgitāgau gaburenai etoreato. ⁶ Senāgina Buka Veāga nūganai gabu tai tarima ta evarifiuto, ekirato,

“Barau o, tarimarima tu dei,
bēgoi na otūgamāgi-gwāgīgiani?
O Tarimarima Natuna tu dei,
bēgoi na oraka-āitaian?”

⁷ Ĝoi na kota otore-varigoato aneru gabureri āgana;

murinai mareva baregona e vegubakau koro-nana ġenai otore-kauato,
⁸ ema dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai otorerito.”

Korana Barau na dagara mabarari tu ġia ġena veġitaġau gaburenai etorerito. Moġoni, Barau na dagara ta tu asi etore-ragakwaneato, ġia ġena veġitaġau gabuna murikanai. Senaġina maitoma dagara mabarari tu dia ġia ġena veġitaġau gaburenai taġitarini. ⁹ Senaġi Iesu taġitaiani, ġia tu Barau na mo faka kotunai etore-varigoato aneru gabureri ġana, korana Barau ġena varevare-bara ġenana tarimarima mabarari urari ai bene mase. Toma Iesu tu taġitaiani, iatanai Barau na mareva e vegubakau baregona etore-kauato, korana tu midigumidigu ai emaseto.

¹⁰ Dagara mabarari eveirito e eġaunarito Barauna, ġena ura tu Iesu roġo midigumidigu ġenana asi vetoukaunai bene iaġo-guine. Moġa murinai vauro natuna ġutumari ma bene ġori-iaġomari, benamo ġia marevana e mamana baregona beġene ġabia. Barau ġendi dabara rorogotona sebona tu moġa moġo. Korana Iesu tu Barau natuna ġeri vevaġa-maġuri tarimana baregona. ¹¹ Tarimarima evaġa-veaġarini tauna, Iesu, ema Iesu na evaġa-veaġarito tarimari Tamari tu sebona. Moġa lorinai Iesu tu asi emaiakaiani mo evaġa-veaġarito tarimari ekiraġirini ġia tarikakana. ¹² Ĝia na Barau ekiraiani, ekirani, “Goi aramu tu au tarikakagu ġeri ai bakiraġi-foforiani; ekalesia nuġanai ġoi mari ai bavonevone-raġemuni.”

13 Ma ekirato,
 “Barau ġenai baveġabidadamani.”
 Ema ma ekirato maki,
 “Au tu maiġegu Barau na eviniguto doġorona
 natuna ġesi.”

14 Korana Barau natuna mabarari tu ma viriġori e ma rarari nai, ġia tauġena maki ġia ilailari ai eiaġoto. Moġesi eveito korana tu, ġena mase ġenana mase seġukana eġabi-taġoani tarimana, Diabolo, bene vaġa-rakavaia ġana. **15** Ema tarimarima deikara ġeri maġuri nuġanai mase garina na eğuġuvirito bene vaġa-maġuriri ġana. **16** Moġoni, Iesu na tu dia aneru evaġakavarito, senaġi Aberahamo besena. **17** Moġa lorinai Barau na Iesu tu dabara mabarari ai tarina doġoro ilailari ai eveirito. Korana mo dabarai vau vevetuġaġwa e vetuġamaġikau Rubu Veaġa verena baregonai beiaġoni. Ema Barau vetuġunaġina beiaġo-vinini, tarimarima ġeri rakava na bene voi-vaġiri ġana. **18** Korana Iesu tauġena na veribaġani midigumidiguna mamina eġabiato, toma kamara deikara veribaġani beġoitaġoni nai tu bevaġa-kavaiani riba.

3

Iesu ġena seġuka na Mose ġena seġuka evanaġiato

1 Moġa lorinai, tarikakagu veaġami, ġomi tu Barau na ekeamito guba na. Ĝemi tuġamaġi boġono tore-gwaġiġia Iesu ġenai. Ĝia tu Barau na etuġuato Rubu Veaġa verena barana. Ĝita na tu

ḡia takiraḡi-foforiani. ² Iesu tu Barau na evaḡa-rūḡaiato Rubu Veaḡa verena. Ema ḡia tu ma ḡena vetuḡamaḡikau Barau ḡenai, ilailana Mose ma ḡena vetuḡamaḡikau Barau ḡena numai kavanaugh. ³ Numa eragaiani tarimana tu ḡegubakau-baregoani, a eveiani numana tu ḡegubakau-keiani. Moḡesi kavana Barau na Iesu tu mareva baregona eviniato, Mose na eḡabiato marevana evanaḡiato. ⁴ Numa mabarari tu ma ragaragari tarimari, senaḡina dagara mabarari veiveiri tu Barau ḡereḡana. ⁵ Mose tu vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimana, ḡia ma ḡena vetuḡamaḡikau Barau ḡena numai. Ema ḡena ḡauvei tu ḡoirai Barau na kara bekiraḡirini guruḡari ekiraḡi-foforirito-ḡoi. ⁶ Senaḡina Keriso, Barau Natuna, tu Barau ḡena numa eḡita-ḡauani. Ġita tu ḡia ḡena numa, bema ma kokorera e ma iakura ḡesi taveiavi-iaḡiani tuḡamaḡikaunai bita veḡabi-gwaḡiḡini beiaḡoni mo magona.

Barau ḡena tarimarima ḡeri iaḡaraḡi

⁷ Moḡa lorinai Iauka Veaḡa ekirani kavana bitana vei, maiḡesi ekirani,

“Toma bema Barau garona boḡo seḡaḡiani nai tu,

⁸ nuḡami asi boḡono vaḡa-gwaḡiḡi foroforori, senemi tanobara fakanai veribaḡani ḡaronai ḡeseḡeforeto kavana.

⁹ Oba, tamami na laḡani gabana vasivasi (40) tanobara fakanai ḡegu ḡauvei ḡeḡitaiato,

senaḡina ḡeribaḡaniguto e ḡevaḡa-uraguto.

¹⁰ Moḡa lorinai mo bese abaru-vinirito, benamo akirato, ‘Gia nuḡari tu vanaḡivanagi au ḡeguna ḡeveḡitani,

ema au ġegu veiġa maki asi ġeribarini.'

11 Moġa lorinai ma barugu ġesi aguruġa-foforito,
‘Gia au ġegu iaġaraġi ai tu asi beġe raka-toġani.’ ”

12 Tarikakagu mabarami, boġono venari. Asi namo tarikaka ta ġomi fakami ai loruna ġutunai vei-rakava betanuni, ema Barau ġena gurugħa asi bevaġa-moġoniani, benamo maġuri Barauna ġenana beraka-veġitani. **13** Toma mai ġaro maiġa Barau ekirani, “Tomaġaro” etoni ġiranai, karomi tata ġesi boġono velaunaġi, be vei-rakava ġena ġofaġofa na ta nuġamu asi bene vaġa-gwaġigħiġa.
14 Ĝita tu Keriso ġesi tasebonato, bema tovotovonai taġabi-raġeato veġabidadamana moġa bita ġabitari-gwaġiġiani beiaġoni mo magona.

15 Buka Veaġa ekirani kavana,

“Tomaġaro ai bema garona

boġo seġaġiani nai,

nuġāmi asi boġono vaġa-gwaġiġiri,

guinenai ġomi senemi seġafore ai ġeveito kavana.”

16 Dei na tu Barau garona ġeseġaġiato, senaġi ġena gurugħa ġekira-fitōġarito, benamo ġevaġa-baruato? Mo tu Mose na Aigupito na egori-rosirito tarimari mabarari, ene? **17** Ema deikarari tu Barau na mo laġani gabana vasivasi (40) nuġanai ebaru-vinirito? Tarimari tu moġeri, rakava ġeveito, benamo tano fakanai ġeketoto, benamo ġemaseto, ene? **18** Ema Barau na tu deikarari ekirarito, ekirato, “Au ġegu iaġaraġi gabunai tu asi beġe raka-toġani.” Geseġaforeto tarimari eki-rarito, ene? **19** Moġa lorinai ġitra taribani, ġia

tu asi ġeraka-toġato, korana Barau asi ġevaġa-moġoniato-ġoi nai.

4

¹ Barau ġena iaġaraġi ai bita raka-toġani guruġatorena tu roġo eruġa-taġoni. Moġa lorinai bitana venari, ġita fakarai ta mo iaġaraġi ai asi beraka-toġani garina. ² Korana mo Vari Namona ġita ġera ġeġobata-iaġiato tu Isaraela tarimari ġeri maki ġeġobata-iaġiato. Senaġi mo guruġa ġeseġaġirito ġerina namo ta asi ġeġoitaġoato, korana tu ġeseġaġirito moġo, ma asi ġevaġa-moġonirito.

³ Senaġi ġita Barau tavaġa-moġoniani tarimara tu, mo iaġaraġi ai bita raka-toġani ġena guruġa ilailanai, ekirato,
“Au ġegu baru ai kiraġitore guruġana gwaġigina akiraġi-foforato, akirato,

‘Au ġegu iaġaraġi ai tu
asi beġe raka-toġani.’ ”

Moġoni, Barau tu moġesi ekirato, senaġina ġia na tanobara eveiato nai, ġena ġauvei mabarari tu varau evaġa-koririto. ⁴ Gabu tai Buka Veāga nuġanai ġaro vaġa-imaima ruaruana (7) ekiraġiato nai tu, maiġesina ekirani, “Ġaro vaġa-imaima ruaru-anai (7) Barau tu ġena ġauvei mabarari ġerina eiaġaraġito.” ⁵ Ema mai vau bita kiraġia gabunai maki ekirato, “Gia au ġegu iaġaraġi ai tu asi beġe raka-toġani.”

⁶ Senaġina tari mo iaġaraġi ai beġe raka-toġani guruġatorena tu roġo eruġani gabunai. Ma Isaraela tarimari, Vari Namona ġeġeġaġi-guineato tarimari, tu mo iaġaraġi ai asi ġeraka-toġato,

korana tu ġeseġaforeto nai. ⁷ Moġa lorinai Barau na ġaro ta ma eġabi-viriġiato, “Tomaġaro” eki-raġiato. Ma laġani vovoka ġekorito murinai, Barau, Davida ġenona maiġesi eguruġato, ekirato, “Toma, bema Barau garona
boġo seġaġiani nai,
nuġami asi boġono vaġa-gwaġigiri.”

⁸ Bema Iosua na iaġaraġi bere viniri, Barau na moġa murinai iaġaraġi ġarona ta tu asi ma bere kiraġia. ⁹ Moġa lorinai Barau ġena tarimima ġeri iaġaraġi tu roġo ġoirai eruġa-taġoni. ¹⁰ Korana Barau ġena iaġaraġi ai eraka-toġani tarimana tu ġena ġauvei na eiāġaraġini, ilailana Barau ġena ġauvei na eiāġaraġito kavana. ¹¹ Moġa lorinai sikokore, Barau ġena iaġaraġi ai tana raka-toġa uranai. Ma ġita fakarai ta asi bene keto, guinenai ġeġeġaforeto tarimari kavari.

¹² Barau ġena guruġa tu maġuri e ma seġukana. Matana maki raga-rakava, vetari baġana ta matana ruarua maki evanaġiato, erakatogħa-korikorini maġuri ma iauka vekaravarina, ema turiġa komukomuri ruarua ġeraga-sebonato vekaravarina. Tarima loruna ġutuna ġena ura e tuġamagi maki eriba-viriġiani. ¹³ Barau na eveirito dagarari mabarari tu ta asi vekuretoġa ġia matanai. Ema ġia ġoiranai ġita mabarara ġera maġuri bita vari-fiurini.

Iesu Rubu Veaġa verena barego vedasureana

¹⁴ Barau Natuna Iesu tu ġita ġera Rubu Veaġa verena barego vedasureana; ġia tu guba erakavanagħi. Moġa lorinai ġera veġabidadamai

tana veḡabi-gwaḡīgi. Mo tu ġita na takiraġi-foforiani veḡabidadamana. ¹⁵ Ġita ġera Rubu Veaġa verena baregona tu ġita ġera moiramoira ġia na maki emami-raġirini. Korana tu ġia maki ġenai veribaġani irauirau mabarari ġefoforito ġita ġerai kavana. Senaġi ġia tu asi evei-rakavato. ¹⁶ Moġa lorinai ma kokorera ġesi Barau ġena namo e varevare-barā terona ġana siraka-kavi-iaġo. Monai Barau ġena vevetuġaġwa bitana ġabia, ema ġena varevare-barā tana ġoitaġoa, be bita ura-viniani nai, bene vaġa-kavara.

5

¹ Rubu Veaġa vereri baregori mabarari tu tarimarima fakari na Barau na eġabi-viriġirito, benamo evaġa-rugħarito, tarimarima arari ai Barau ġena ġauwei beġene veia ġana. Ĝia ġeri ġauwei tu tarimarima ġeri rakava voi-vaġiri ġana varevare dagħarri Barau beġene vinia ema boromakau, mamoe, e manu beġene vaġiri, benamo beġene gaburi, Barau na bonari bene noġori ġana. ² Rubu Veaġa verena baregona tauġena maki ma ġena moira gaburi, naima ġia na asi ribari tarimari ema Barau ġena dabara na ġeraka-veġitani tarimari bevetuġa-ġwarini riba. ³ Ĝia tauġena maki ma ġena moira lorinai, ġia na rakava voi-vaġiri varevareri tu ġia ġena evinini, ema tarimarima ġeri maki evinini.

⁴ Rubu Veaġa verena baregona dagħna eġabini tarimana tu arana barego. Tarima ta na mai ginitaġo ġauveina tauġena na asi beġabi-kavaianī,

senaġi ġia tu Barau na bene keaia vau, vaġa-ilailana Arona ekeaiato kavana.

⁵ Keriso maki moġesi, dia tauġena eveġabi-varaġeto Rubu Veāga verena baregonai eve-toreto, senaġina Barau na evaġa-rugħaiato, ekira-iato, ekirato,

“Goi tu au Natugu,
toma au tu ġoġi Tamamu ai baiaġo.”

⁶ Gabu tai maki ekirani,
“Goi tu Rubu Veāga verenai
botanu-vanaġi vanaġini
Melkisedek kavana.”

⁷ Iesu tanobarai etanuto-ġoi ġarori ai tu ma taġi-koġokoġona ema matana ma nanuri ġesi Barau ġenai eġuriġurito-ġoi, ema enoġi-raġeto-ġoi. Korana tu Barau na ġereġana na moġo mase ġenana bevaġa-maġuriani. Barau na eseġaġiato, korana tu ma vegubakauna ġesi Barau garina eveito-ġoi nai. ⁸ Ĝia tu Barau Natuna, senaġi ġena midigumidigu na vau seġaġi dabarana eribaiato. ⁹ Enamo-vedaureato murnai vau, ġia beġe seġaġi-viniani tarimari mabarari ġeri maġuri vanaqvanaġi vaġa-ġorana tarimanai eiāgħoto. ¹⁰ Ema Barau na evaġa-rugħaiato Rubu Veāga verena baregħona Melkisedek kavana.

Asi bogħono mero-kaukau

¹¹ Ĝia varina tu vovoka bita kiraġirini, senaġina moġeri kiraġi-virigivirigiri tu gwaġiġi, korana ġomi tu asi ġotuġamaġi-faka ġarimoġini. ¹² Mai nega mainai ġomi tu vevaġa-riba tarimami ai ġoro iaġo, be ġoro vevaġa-riba-ġoi. Senaġina ġomi tu roġo ġourani ta na Barau ġena guruġa moġoniri korari

na ma bene vaḡa-ribami ḡotoni. Ġomi tu roḡo lata ḡourani, ḡaniḡani gwaḡigiri tu asiḡina. ¹³ Deikara lata roḡo eruruni tu roḡo mero keina. Ġia tu veiḡa iobukaiobukari ema veiḡa asi roroḡotori vetoḡari tu roḡo asi ribana. ¹⁴ A ḡaniḡani gwaḡigiri tu tarima baregori ḡari. Ġia na tu ḡeḡauvei-iaḡi vanaḡivanaḡirini. ḡeḡauvei-iaḡirini ḡarori ai tu tauḡeri maki ḡevevaḡa-ribani namo e rakava vetoḡari beḡene ḡita-leari ḡana.

6

¹ Moḡa lorinai namona tu Keriso ḡena vevaḡa-riba guruḡari tovotovonai riba guineri ḡeḡorani dagarari tu si-iaḡuir. Benamo ḡia ḡena vevaḡa-riba baregori ḡana si-iaḡo. Tovotovonai riba guineri ḡeḡorani dagarari moḡo asi bitana vevaḡa-riba-iaḡi ḡenoḡoi-ḡenoḡoiri. Mo tu veirakava ḡerina tuḡamaḡi-kure ma raka-kure e Barau ḡenai veḡabidadama. ² Babatiso vevaḡa-ribari e ḡima tarima iatari ai torekau, mase na variḡisi-ḡenoḡoi e vevaḡa-roroḡoto vanaḡivanaḡi. ³ Moḡa tu bita veiani bema Barau na bevaḡa-moḡoniani nai.

⁴ Bema tarima ta ḡena veḡabidadama beragakwaneani tu, kamara dabarai ma bevetuḡamaḡi-kuren? Ġia nuḡana tu evaḡa-mamaiato, ema guba na eiaḡomato varevarena emami-tovoato, ema Iauka Veaḡa maki eḡabiato. ⁵ Ema Barau ḡena guruḡa namona edoḡariato e vau ma beiaḡomani tanobarana seḡukari maki emamirito. ⁶ Bema ḡia veḡabidadama na ma beketo-veḡitani, ḡia tu Barau Natuna ma evaḡa-satauro ḡenoḡoian, ema ḡutuma barai ma etore-rosiani

e evaḡa-maiakaiani. Ġia ma novaḡa-vetuḡamaḡi-kurea ḡana tu asi dabarana ta.

⁷ Ġaro vovoka ḡura eraguni, benamo tano na mo nanu erimaiani. Benamo bema mo tano iatanai ḡevaroni tarimari ḡari ḡaniḡani namori bevaḡa-ḡorarini nai tu, Barau na mo tano namo beviniani. ⁸ Senaḡina ḡau ma giniri ema ḡauḡa ma ḡinīginiri evaḡa-gararini tanona tu asi ḡena namo; Barau na mo tano bekiraḡiani tu tano rakavana, ema dokonai tu begabuani.

⁹ Ġatagu mabarami, moḡoni, maiḡesina ḡavaḡa-guruḡa gwaḡiḡimini, senaḡina ḡatuḡamaḡi-gwaḡiḡini, ḡomi tu namo baregona ema vevaḡa-maḡuri boḡoa ḡoitaḡoani. ¹⁰ Barau ḡena veiḡa tu asi ḡeḡeva. Barau ḡemi ḡauvei ema ḡia arana ḡoura-viniani nai, ḡena tarimarima ḡovaḡa-kavarito ema initoma roḡo ḡovaḡa-kavarini tu asi betuḡa-rekwarini. ¹¹ Ġai ḡema ura baregona tu ḡomi tata maniḡesi moḡo boḡono ḡauvei-kokore-iāḡo, ḡemi tuḡamaḡikau beḡenea moḡoni bene iaḡo mo dokonai. ¹² Be asi beḡene ḡubulefimi, senaḡina mo tarimarima ḡeri veḡabidadama e ḡeri vevaḡa-gwaḡiḡi ḡerina mo kiraḡitore ḡeḡabiani, boḡono tovotovori.

Barau ḡena kiraḡitore

¹³ Barau ḡena kiraḡitore guruḡana Aberahamo ḡenai eveiato tu tauḡena aranai eguruḡa-toreto, korana tu tarima ta ma asi varaḡe ḡia iatanai, aranai beguruḡa-toreni lorinai. ¹⁴ Ekirato, “Moḡoni, ḡoi tu bavaḡa-namomuni ema besemu ḡutuma bavinimuni.” ¹⁵ Benamo Aberahamo

evevaḡa-gwaḡigito, asi eḡubulefito mo Barau na ekiraḡi-torerito dagarari ġenai ġefoforito.

¹⁶ Tarimarima guruḡatore gwaḡigiri mabarari ġeveini nai tu, tarima baregona ta ġia iataraġeri ai aranai ġeguruḡa-toreni. Monana mo guruḡa-tore guruḡana gwaḡigina evaḡa-moġoniani, benamo veġareveġġare guruġari mabarari elauġaurini. ¹⁷ Guinenai Barau ġena kiraġitore tu guruḡatore guruḡana gwaḡiginai eveiato. Korana ġia ġena ura ġia na kiraġitore beġe ġaunaiani tarimari beġene riba-ginikau, ġia ġena kiraġitore tu asi bevekefoni. ¹⁸ Mo guruḡatore ruarua tu beġe tanuni, asi beġe vekefoni. Ema mo dagara ruarua ġerina ġita taribani, Barau tu asi beġofaġofani riba. Be ġita deidei rakava ġenana taraga-veġitato, benamo Barau ġenai tħiaġomato tarimara tana kokore-korikori, be mo tuġamaġikau ġoirarai eruġa-taġoni tana ġabia. ¹⁹ Mo tuġamaġikau taġabiato tu ġita ġera maġuri eġabi-tariani dagarana. Mai tuġamaġikau tu moġonina e asi eirauni. Ĝia tu vekouġau dabuġana na murina ġana eraka-toġani, eiagoni mo, veaġa lelevaġi daiġutuna nuġana ġana. ²⁰ Mo ġana tu Iesu eiāgo-guineto ġita bene vaġa-maġurira uranai. Ĝia tu Melkisedek ġena dabbarai Rubu Veaġa verena baregonai betanu-vanaġi vanaġini.

7

Melkisedek tu Rubu Veaġa verena baregona

¹ Mai Melkisedek tu Salem vanuġa barana verena, ema ġia tu Iaru-korokoro Barauna ġena Rubu

Veaǵa verena. Ğia na Aberahamo edoǵariato, vanuǵa barari ǵeri vere baregori o kini tari vetari ai evaǵirito, benamo eǵenogoito-ǵoi nuǵanai, Aberahamo evaǵa-namoato. ² Ema Aberahamo na vetari ai eǵabirito farefareri, karava gabanana (10) eveirito, benamo karava ta Melkisedek eviniato. Melkisedek arana anina giniguinena tu “Veig̱a Iobukaiobuka Verena”, ma arana ta tu “Salem Verena”, moǵa anina tu “Maino Verena”. ³ Ğia asi tamana, asi sinana, asi besena ta, ema ǵena maǵuri evesinato ǵarona e ǵena maǵuri emagoto ǵarona maki asığina. Ğia tu Barau Natuna kavana etanuni, Rubu Veaǵa verena vanaǵivanaǵi.

⁴ Melkisedek ǵogitaiia, ǵia tu tarima arana barego lelevaǵi, korana Aberahamo tu senera baregona na maki vetari ai eǵabirito farefareri karava gabanana (10) ǵerina ta ǵia eviniato. ⁵ Taravatu ekirani, Levi besena Rubu Veaǵa verena dagina beǵe ǵabiani tarimari tu karava gabanana ǵerina ta beǵene gogo Isaraela tarimari ǵerina, mo tu tarikaka ǵerina. Moǵoni, tarikakari maki Aberahamo ǵena bese tarimari, senaǵina ǵia ǵerina beǵene gogo. ⁶ Melkisedek senena tu dia Levi ǵenana eiaǵomato, senaǵina Aberahamo ǵenana karava ta eǵabiato. Ma ǵia na Barau ǵena kiraǵitore eǵabiato tarimana evaǵa-namoato. ⁷ Asi bita daradara-iagiani, tarima baregona na tarima keina vevaǵa-namo eviniani. ⁸ Levi senena, karava gabanana ǵerina ta ǵeǵabiato doğorori, tu ma ǵemaseto-ǵoi. A Melkisedek na maki karava ta eǵabiato, senaǵi

ḡia tu Buka Veaḡa na ekiraḡiani asi emaseto. ⁹ Benamo maiḡesi ma nakira, Levi maki karava gabanana ġerina ta ġeġabiato-ḡoi tarimana. Ĝia na Aberahamo ġenana Melkisedek karava ta ma evini-ḡoiato.

¹⁰ Korana Melkisedek na Aberahamo eġoitaġoato ġaronai tu, Levi tu roġosi roġo bene maġuri, roġo ġatana Aberahamo tauġaninai.

Iesu tu Melkisedek kavana

¹¹ Guinenai Barau na Isaraela tarimari taravatu evinirito. Mo taravatu ekirani, Levi besena na ginitaġo veaḡa ġauveina beġene veia. Senaġi bema Levi besena ġeri Rubu Veaḡa verena ġenana e ġeri ġauvei seġukana na mo namo vedaurea beġere ġabia nai tu, kara dainai Barau tu ma ekirato, Rubu Veaḡa verena ta ma betuġuani Melkisedek ilailanai, ma dia Arona kavana? ¹² Korana bema ginitaġo ġauveina ġeveiani tarimari ġeri doġoro ġesenisito nai tu, taravatu maki besenisini. ¹³ Korana Iesu mai takiraḡiani tarimana tu irau doġoro. Ĝia ġena doġoro tarimana ta fata veaġana iatanai ginitaġo ġauveina asi eveito. ¹⁴ Korana ribara, ġita ġera Vereġauka tu Iuda besena na emaġurito. Ma Mose na Rubu Veaḡa vereri ekiraġirito-ḡoi nai tu, Iuda doġorona tu asi ekiraġiato.

¹⁵ Ema kara bita kiraġia toma tu bita ġitafakaginikauani, korana Rubu Veaḡa verena ta ma befofori Melkisedek kavana. ¹⁶ Ĝia tu dia senena kavari, taravatu seġukanai Rubu Veaḡa verenai eiaġoto, senaġina maġuri vanaqivanaġi

genana eiagomani segukana na Rubu Veaġa verenai eiaġoto. ¹⁷ Korana Barau na maiġesi ekiraiato, ekirato,

“Goi tu Rubu Veaġa verenai
botanu-vanaġi vanagini
Melkisedek kavana.”

¹⁸ Mo taravatu guinena tu etore-veġitaiato, korana ġia tu asi segukana ema asi bevevaġa-maġurini riba. ¹⁹ Korana Mose ġena taravatu na dagara ta tu asi evaġa-namo vedaureaiato. Moġesina naima Barau na tuġamaġikau lagilagina ta ma etore-rosiato, moġa ġenana ġita Barau sevina ġona bita raka-kavini.

²⁰ Barau na Iesu tu guruġatore guruġana gwaġiġina eveiato vau, Rubu Veaġa verenai etore-ato! A Rubu Veaġa vereri mabarari ġeri ai tu guruġatore ta asi eveiato. ²¹ Senaġi Iesu Rubu Veaġa verenai eiaġoto tu Barau na guruġatore gwaġiġina eveiato vau. Barau na maiġesi ekiraiato,

“Vereġauka tu eguruġa-foforito
ma ġena tuġamaġi asi ma bekefoani:
‘Goi tu Rubu Veaġa verenai botanu-vanaġi
vanaġini.’”

²² Mai guruġatore guruġa gwaġiġina lorinai, Iesu tu ginitaġo variġuna ma namona korikori vaġa-moġoninai eiaġoto.

²³ Guinenai Rubu Veaġa vereri tu vovoka, korana tu ġemaseto-ġoi, be ta Rubu Veaġa verenai asi etanu-rovaġito. ²⁴ A Iesu tu etanu-vanaġi vanagini lorinai, ġia tu Rubu Veaġa verenai betanu-rovaġini. ²⁵ Moġa lorinai deikara

ḡia ḡenana Barau ḡenai beğe iaḡoni tu bevaḡa-mağuririni riba. Korana Iesu tu ḡia urari ai Barau ḡenai bene ḡauḡau ḡana etanu-vanaḡi vanaḡini.

26 Maiḡesi Rubu Veaḡa verena baregona na ġita ḡera ura dagarari evinirani. Ġia tu veaḡa, asi ḡena vei-rakava, vetoukau ta ḡenai asiġina, namo vedaura; ḡia tu vei-rakava tarimari kavana asiġi. Ma Barau na guba tuḡuna korikorinai ea toreato. **27** Ġia tu dia guinenai Rubu Veaḡa vereri baregori kavana, ḡaro korikoriri ai varevare dagarari bevinini. Guine tu ḡia ḡena vei-rakava Barau na bene tuḡamaġi-fitoġari ḡana evinito, ma moġa murinai tu tarimarima ḡeri rakava Barau na bene tuḡamaġi-fitoġari ḡana. Ġia tu vaḡa-sebona moġo tarimarima ḡeri vei-rakava ḡana ginitaġo varevarena eviniato. Moġa tu ḡia tauġena ginitaġo varevarenai eiaġoto, benamo Barau ḡenai evevini-raġeto. **28** Mose ḡena taravatu na tu ma ḡeri moira tarimari Rubu Veaḡa verena baregonai etorerito-ġoi. Senaġina Barau ḡena guruġatore guruġana gwaġigina, Mose ḡena taravatu murinai ema foforito dagarana, na tu Barau Natuna evaḡa-rugħaiato. Ġia tu Barau na evaḡa-namo vedauraiaiato, ma namo vedaura betanu-vanaḡi vanaḡini.

8

Iesu tu ġita ḡera Rubu Veaḡa verena baregona

1 Ġai na kara ḡakiraġiani tu maiġa. Ġita tu ma ḡera Rubu Veaḡa verena baregona. Ġia tu gubai Iaru-korokoro Barauna ḡena terona aroribana etanu-tarito. **2** Barau ḡena veaḡa gabuna nuġanai

eǵauveini. Mo tu farai rubuna korikori Vereǵauka na eragaiato, dia tarimarima na ǵeragaiato.

³ Rubu Veága vereri baregori mabarari tu ǵevaǵa-ruǵarito, varevare dagarari ema boro-makau, mamoe, manu beǵene vini ǵana. Moǵa lorinai mai Rubu Veága verena baregona, Keriso, maki ma ǵena dagara tari, bene vini ǵana.

⁴ Bema ǵia tanobarai bere tanu tu, Rubu Veága verenai asi bere iaǵo, korana tu maiǵa, Rubu Veága vereri tu varau ǵetorerito maiǵeri, varevare dagarari ǵevini-tanuni, Iuda ǵeri taravatu ekiraǵiato ilailanai. ⁵ ǵia varevare dagarari mainai veaǵa lelevaǵi daiǵutunai ǵevinini tu, gubai mo veaǵa lelevaǵi daiǵutuna kavana e vetoǵana moǵo. Moǵesina nai Barau na Mose toma-rakariǵo ǵana farai rubuna bene ragaia ǵana, naima ekira-toreǵauato, ekirato, “Bono ǵitaia, dagara mabarari boveirini nai tu, ǵoro ai avaǵa-ǵitamuto ilailanai moǵo bono veiri.”

⁶ Senaǵina toma Iesu na ginitaǵo varevarerini vintoreǵau veiǵana guinenai Rubu Veága vereri ǵeri ǵauvei evanaǵiato. Korana Barau ǵena kiraǵitore variǵunai Iesu tu Barau e tarimarima vekaravari ai eruǵani, ginitaǵo variǵuna bene vaǵa-seǵukaia ǵana, ma mai ginitaǵo na mo ginitaǵo guinena seǵukana evanaǵiani. Ema Barau ǵena kiraǵitore variǵuna na mo ginitaǵo guinena kiraǵitorenai maki evanaǵiato. ⁷ Bema mo ginitaǵo guinena asi ǵena rakava tu, Barau na ginitaǵo variǵuna ta asi ma bere kiraǵia. ⁸ Senaǵina Barau na tarimarima ǵeri ai rakava eǵoitaǵoto naima ekirato,

“Vereǵauka eguruǵa-foforini,

‘Bōono sēāgi, āro ta mani eiāgomāni,
au na ginitāgo varīguna ta ma baveiani,
Isaraela besena e Iuda besena āri.

⁹ 1 Mai ginitāgo tu dia guinenai āia seneri āri
aveiato mōga kavana.

Dia mō āro ai āimari ai āgabito,
benamo Aigupito na āgori-rosirito ginitāgonā ka-
vana.

Korana āia tu au āgegu ginitāgo āgenai
asi āvetūgamāgikauni naima,
au na araga-kwanerito,’
Verēgauka tu mōgesina egurūgani.

¹⁰ Verēgauka ma ekirani,
‘Goira ārori ai au na mai ginitāgo Isaraela besena
āri ma baveiani:

Au āgegu taravatū āia debari ai batore-tōgarini
ema āia nūgari ai batorerini.

Au tu āia āri Barau ai baiāgoni ema āia maki au
āgegu tarimarimai bēge iāgoni.

¹¹ Tarima ta na sevinai etanuni tarimana asi ma
bevāga-ribaianī,
ema tarima ta tarikakana asi bekiraiāni,
‘Verēgauka noribaia!’

Korana mabarari na bēge ribaguni,
misina na beiāgoni mo baregona.

¹² Āri kira-sirivāgi batūgamāgi-fitōgarini,
ema āri rakava mabarari asi ma
batūgamāgirini.’ ”

¹³ Barau na mai ginitāgo maīga ekiragiāni,
“ginitāgo varīguna” etoni nai tu, āia na mo gini-
tāgo tovotovonai mōga tu guinenā na ekiragiāni.
Ma kara eguinēnā e erakavani tu asikauna
berekwarekwani.

9

¹ Ginitago guinena tu ma ġena taravatu misimisiri toma-rakariġo ġana, ema ma ġena gabu veaġana maki. Mo gabu veaġana tu tanobarai etanuni dagarana. ² Barau toma-rakariġona ġana farai rubuna ta ġeragaiato. Mo farai rubuna nuġanai daiġutu giniguinenā tu Veaġa Gabuna ġetato. Ĝia nuġanai tu lamefa torekauna dagarana, teibolo e Barau ġeviniato berediri. ³ Kouġau dabuġana vaġa-ruaruana murinai tu daiġutu ta maia. Moġa tu Veaġa Lelevaġi Gabuna ġetato. ⁴ Ĝia nuġanai tu golo fatana, goġu ma bonana iatanai beġene vei ġana, ema Kiraġitore Mauġana; ġia murikana mabarana tu golo na ġeveiato. Ma mauġa nuġanai tu golo ġurona ta, nuġana ma manana e Arona ġena togoi, egarakauto dagarana, ema fore ruarua Barau na iatari ai taravatu etoreto foreri. ⁵ Mo mauġa iatanai tu kerubi ruarua ġevaġa-ruġa veġoirarito. Mo kerubi tu ġau garagarari, vетоġari tu aneru kavari. Ta tavi ta dudu ai ġevaġa-ruġaiato, ma ta maki tavi ta dudu ai, ma faneri ġekeorito, benamo rakava voivaġiri gabuna ġegoru-tariato. Mo kerubi ruarua na tu Barau ġena mareva baregona ġekiraġiani. Senaġi maiġeri dagara misikoseri mabarari tu toma asi baġa kiraġirini.

⁶ Dagara mabarari moġesi ġeveirito murinai, Rubu Veaġa vereri ġaro vanaqivanaġi daiġutu giniguinenā nuġanai ġeraka-toġato-ġoi, benamo ġeri ġauvei ġeveirito-ġoi. ⁷ Senaġi rubu verena baregona ġereġana moġo laġani ta nuġanai vaġa-sebona daiġutu vaġa-ruaruana nuġanai eraka-

toğato-đoi. Ĝena rakatoğā ġarori mabarari ai tu rara maki eğabi-tađoato-đoi. Mo rara ġia na tu rakava tuğamađi-fitogari ġana ginitađo dagaranai evađa-iđoato-đoi. Guine tu ġia ġena rakava ġana evinito-đoi ema murinai tu tarimarima ġeri rakava ġana. Mo rakava tu asi ribari nai ġeveirito-đoi rakavari. ⁸ Iauka Veađa na maiđeri veiđa mabarari ġerina ġita tu maiđesina evađa-guruğarani: Bema Barau toma-rakariğona ġana farai rubuna giniguinenā rođo eruđa-tađoni nai tu, Veađa Lelevađi Gabuna rakatoğā dabarana tu rođosi rođo bene vekeo. ⁹ Mo farai rubuna tu toma mai negai kara beđe ġorani evađa-foforiani. Mai farai rubuna nuğanai varevare dagarari e ginitađo dagarari vađa-ilailana boro-makau, mamoe, manu Barau ġeviniato-đoi dagarari mabarari na ġetoma-rakariğoto-đoi tarimari nuğari asi ilaila beđe iarevarini. ¹⁰ Korana mo Barau ġeviniato-đoi dagarari tu ġaniğani e niuniu dagarari, ema tarima beđene iareva ġana veđuriđi mađuriri irauirau. Mai tu mabarari tauğani taravaturi mođo. Barau na tarimarima evinirito beđene korana-iđiri, bene iđo mo, ġaro ta, dabara variğuna bevađa-ruđaiani.

Iesu rarana

¹¹ Senađi Keriso tu dagara namori ġema-foforito ġeri Rubu Veađa verena baregona. Ĝia tu farai rubuna barana e namo vedoureana nuğana na eraka-tođato. Dia tarimarima na ġeragaiato farai rubuna, korana mo farai rubuna tu dia mai tanobara dagarana. ¹² Keriso tu dia nanigosi o boromakau naturi rarari seđukari ai mo rubu ai

eraka-toğato. Senaḡi ḡia tu ḡia rarana seḡukanai Veaḡa Lelevaḡi Gabuna nuḡanai vaḡa-sebona moḡo eraka-toğato. Benamo ḡita eḡabivaḡi-moḡovaḡirato rakava ḡena seḡuka na.¹³ Nanigosima boromakau rarari ema boromakau natuna variḡuna ḡegabuato kauna, Rubu Veağa vereri na vei-rakavai ḡemiroto-ḡoi tarimari iatari ai misimisiri ḡefiu-kaurito-ḡoi. Moḡesina ḡeveirito-ḡoi tu tarimarima tauḡaniri ḡevaḡa-veaḡarito-ḡoi Barau ḡoiranai.¹⁴ Senaḡi Keriso rarana na moḡeri evanaḡirito. Korana ḡita nuḡara, mase ḡevaḡa-ḡoraiani ḡauveiri ḡerina, eiarevarato, maḡuri Ba-rauna ḡena vetuḡunaḡi bitana iaḡo-vini ḡana. Keriso tu asi vetoukauna ta, tauḡena tanu-vanaḡivanagi Iaukana ḡenana evevinito Barau ḡenai.

¹⁵ Ginitaḡo variḡuna nuḡanai Keriso tu Barau e tarimarima fakari ai eruḡani. Korana tu Barau na ekearito tarimari mabarari na ekiragi-toreato maḡuri vanaḡivanagi beḡene ḡabia. Moḡesi nai Keriso emaseto, tovotovona ginitaḡona nuḡanai tarimarima ḡevel-rakavato ḡeri rakava na bene ruḡa-vaḡiri ḡana.

¹⁶ Tarima ta roḡosi bene mase nuḡanai, beurani bene guruḡa-fofori, bemaseni nai tu, natuna na ḡena farefare bene ḡabiri. Mo ura o guruḡa-fofori tu gefai betoreani ḡia ḡena kiraḡitore guruḡana. Natuna na mo farefare asi roḡo beḡabirini bene iaḡo mo, tamana ḡena mase tarimarima ḡoirari ai bevaḡa-moḡoniani vau. ¹⁷ Korana tu mo ura ḡetoreani gefana tu eguruḡa-foforini tarimana bemaseni vau ma ḡena seḡuka, a bema ḡia roḡo maḡuri tu, mo ura ḡetoreani gefana tu asi

segukana. ¹⁸ Mōgesina nai ginitāgo giniguinena maki rarana vau evāga-segukaiato-̄goi. ¹⁹ Korana Mose na taravatu gurūgari mabarari tarimarima ġeri evarifiu-̄gosiato-̄goi murinai, boromakau naturi variġuri e nanigosi rarari eġabirito-̄goi, benamo nanu ġesi egiro-sebonarito-̄goi. Mōga murnai isopo legana vulu kakakakana na ġebaruato dagarana mo rara ma nanunai efereiato-̄goi. Benamo Mose na mo isopo legana ma vulunai rara tu taravatu bukana e tarimarima iatari ai efiu-kaurito-̄goi. ²⁰ Mose ekirato, “Mai rara tu ginitāgo vāga-mōgonina dagarana Barau na ekiramito bōgono korana-iāgi.” ²¹ Farai rubuna ema mo rubu nūganai toma-rakariġo ai ġeġauvei-iāgirito-̄goi farefareri mabarari iatari ai veiġa sebona eveiato-̄goi. Iatari ai rara misimisiri efiufiukauto-̄goi. ²² Mōgoni, taravatu ekirani ilailanai, dori dagara mabarari tu rara na beġe iarevani. Korana rara asi beriġoni nai tu, veirakava tuġamaġi-fitogari maki asiġina.

²³ Senaġina maiġeri mai tu guba dagarari iououri mōgo maiġesi ġeiarevərini. A gubai korikoriri ġetanuni dagarari iareva-iarevari ġana ginitāgo varevarena tu namona lelevaġi. Maiġeri ginitāgo varevarerri evanaġirini. ²⁴ Korana Keriso tu dia tarimarima na ġeveiato veāga lelevaġi daiġutuna nūganai eraka-toġato. Iesu tu guba korikorinai eraka-toġato. Ma maitoma tu ġita urarai Barau ġoiranai efoforini. Mo tarima na ġeveiato mōga tu gubai veāga lelevaġi daiġutuna mōgo ġevāga-ilailaiato. ²⁵ Rubu Veāga verena baregona tu laġani tata nūgari ai Veāga Lellevaġi Gabunai rara eġabi-toġato-̄goi. Keriso

mōgesina tu asi eveini. Ĝia tu dia gubai erakatōgato murinai vau vanagivanāgi taūgena ginitago varevarenai eiāgoni, benamo Barau genai evevinini. ²⁶ Mōgesina tu tanobara evesinato na vēgata bene midigumidigu. Senāgi mai tanobara magona ēgabi-iāgoani, mainai vau vāga-sebona mōgo ema foforito. Mo tu ginitago varevarenai evevāga-iāgoto rakava bene ĝabi-vēgitari ĝana. ²⁷ Evtoreto, tarimarima mabarari tu vāga-sebona mōgo bēge maseni, ma murinai tu Barau na bevāga-kotarini. ²⁸ Keriso kavana vāga-sebona mōgo ginitago dagaranai eiāgoto, tarimarima mabarari ĝeri rakava bene ĝabi-vēgitari ĝana. Senāgi ĝia tu ma bema-fofori ĝenogoini. Mo tu dia rakava ma benema ĝabi-vāgiri ĝana, senāgina deikara ĝia ĝenari-tāgoani tarimari vāga-māguriri ĝana.

10

Ginitago guinena na rakava asi bēgabi-vēgitarini

¹ Mose ĝena taravatu tu dagara namori vau bēge ĝorani iououri mōgo, dia dagara tauri korikori. Ĝia na mo ginitago dagarari lāgani lāgani ĝevinito-ĝoi, senāgina mo ginitago dagarari na toma-rakariĝo ĝeiāgoto-ĝoi tarimari asi evāganamo vedaurearito. ² Bema mo ginitago dagarari na ĝetoma rakariĝoto-ĝoi tarimari bēgere vāganamo vedaureari nai tu, asi ma bēgere ginitago-ĝenogoi. Korana ĝia tu ĝere iareva-mōgovagi, ema ma ĝeri vei-rakava guineri mamirāgiri asi ma ĝere ĝabi-ĝenogoiri. ³ Senāgi mo ginitago veīgari

lağani tatai ġeveirito-ġoi veiġari na tu mo lağani tata nuġari ai ġevei-rakavato-ġoi, moġeri ġekira-vararito-ġoi. ⁴ Korana tu boromakau e nanigosi rarari na rakava tu asi ilaila beġabi-veġitarini. ⁵ Moġa lorinai Keriso tanobara ġana eiaġomato nai tu ekirato,

“Goi tu ginitaġo dagarari vaġa-ilailana boro-makau, mamoe, nanigosi ema varevare dagarari asi ourani,

senaġi tauġani ta ovei-toreato au ġegu.

⁶ Karava na boromakau, mamoe, nanigosi eġararini,

ema vei-rakava bono ġabi-vaġiri ġana ginitaġo varevarer i ġeveini ġeri ai maki asi oiakuni.

⁷ Moġesi naima au akirato,

‘Barau o, au tu iniġegu,

Buka Veāgai tu au ġekiraġiguto, au baiāġoma tu ġoi ġemu ura bana veia ġana.’ ”

⁸ Keriso ġena guruġa giniguinen a tu maiġa, “Goi tu ginitaġo dagarari e varevare dagarari asi ourani. Karavai ġegaburini varevarer i vei-rakava bono ġabi-vaġiri ġana ginitaġo varevarer i ġeveini maki asi oura-vinirini, ema ġeri ai asi oiakuni.” Maiġeri veiġa tu taravatu na ekiraġirini ilailanai, senaġi ġoi na tu asi oiaku-iaġirini.

⁹ Moġesi nai ma ekirato, “Barau o, au tu iniġegu, au baiāġoma tu ġoi ġemu ura veiġana bana veia ġana.” Benamo ginitaġo veiġana giniguinen etore-veġitaiato, benamo moġa gabunai tu ta ma evaġa-rugħiato. ¹⁰ Benamo Barau ġena ura lorinai, Iesu Keriso tauġanina ginitaġo dagaranai

evaḡa-iaḡoato vaḡa-sebona moḡo. Benamo monana ġita evaḡa-veaḡarato.

¹¹ Rubu Veaḡa vereri mabarari ġaro vanaḡivanagi tata ġeruḡa-tarito-ḡoi, benamo mo ginitaḡo ġauveiri ġeveirito-ḡoi. Senaḡi ġeri ginitaḡo dagarari tu dagara sebori moḡo ġevinito-ḡoi vanaḡivanagi. Ema mo ginitaḡo dagarari na rakava tu asi ġeḡabi-veḡitarito-ḡoi. ¹² Senaḡi Keriso na rakava ġobivagiri ġana tu ginitaḡo sebona moḡo eveiato ġaro mabarari ġana. Benamo moḡa murinai Barau ġimana aroribani ea tanu-tarito. ¹³ Mo negai beiaḡoma maitoma tu evenarini, beiaḡoni mo, ġia ġevetari-viniāni tarimari mabarari Barau na ġia kwakuna fanakauna dagaranai betore-taririni. ¹⁴ Korana ginitaḡo dagarana sebona na moḡo evaḡa-veaḡarito tarimari evaḡa-namo vedaurerito. Ma ġia tu namo vedaura beḡe tanuni, vanaḡivanagi.

¹⁵ Iauka Veaḡa na maki evaḡa-ribarani. Guine tu ekirato,

¹⁶ “Vereḡauka ekirani,
‘Moḡeri ġaro muriri ai,
au ġia ġeri tu mai ginitaḡo baveiani.
Au ġegu taravatu ġia nuḡari ai batore-toḡarini,
ema ġia debari ai baberarini.’ ”

¹⁷ Ema ma ekirato,

“Ğia ġeri vei-rakava e veiḡa ġeḡevaḡeḡevari asi ma batuḡamaḡi-ġenoḡoirini.”

¹⁸ Maiḡeri etuḡamaḡi-fitoḡarito nai tu, rakava ġabi-veḡitari ġana varevare dagarana ta tu asīgina maia.

*Barau sevina ġana siraka-kavi ma tuġamaġi
kokorera ġesi*

19 Moġa lorinai, tarikakagu, ġita tu nuġara gwaġiġi Iesu rarana ġenana Veaġa Lelevaġi Gabunai bita raka-toġani. **20** Mo vekouġau dabuġana o ketin evedare-kikimato, monana Keriso na ġita ġera maġuri dabarana variġuna ekeo-fakaiato. Mo vekouġau dabuġana tu Keriso tauġanina. **21** Ĝita tu ma ġera Rubu Veaġa verena baregona, Barau ġena numa eġitataġoani. **22** Ĝita nuġara tu eiarevarito rakava mamiraġiri ġerina, ema tauġanira maki nanu namo ved Aureana na eġuriġirito. Moġesi naima Barau ġenai siraka-kavinaġi nuġara ma moġoniri ġesi e ma ġera veġabidada ma korikoriri ġesi. **23** Ĝera tuġamaġikau tavaġa-moġoniani dagarana ġenai tana veġabi-gitarri, asi tana ġareva-ġareva. Korana Barau na kara ekiraġi-toreato tu beveiani. **24** Ema karora bitana tuġamaġiri kamasi tata bita vaġa-kavarini, benamo beġe veura-vinini, ema ġauwei namori beġe vein. **25** Ĝita ġera raka-vegogo ai bitana fofori-ġoi, asi bitana tanu, tari ġeveini kavana. Senaġi karora ġesi velaunaġi bitana vaġa-baregoa. Korana tu tauġemi na varau ġoġitaiani, Keriso ġena iaġoma ġarona tu mai ekavinaġi-rakavani.

26 Bema guruġa moġonina taribaiani murinai, ma taġiġiraġeni, benamo tavei-rakavani nai tu, bitana riba, rakava ġabi-veġitarri ġana, ginitaġo dagarana ta tu asiġina maia. **27** Senaġi ma garira ġesi kara ġoħrai ġerai beġorani, moġa moġo bitana nari-taġoa. Mo tu Barau ġena Kota Baregona,

ema Barau ġevetari-viniani tarimari e iaukari beğararini karavana. ²⁸ Tarima ta na Mose ġena taravatu asi ekorana-iaġiato-ġoi, benamo ġegita-kauato-ġoi tarimari ruarua o toitoi na ġekiraġi-foforiato-ġoi. Mo tarima tu ġevaġi-maseato-ġoi, asi ġevetuġa-ġwaiato-ġoi. ²⁹ Gomi ġotuġamaġini, Barau Natuna deikara na kwakuna fanakauna dagaranai evaġa-iaġoani tarimana tu kamasi? Mai tarima tu rakava voina baregona beġabiani. Ĝia na tu mo ginitaġo rarana, ĝia evaġa-veaġaiato dagarana, asi veaġa rarana evaġa-iaġoani. Ema varevare-bara Iaukana ġenai maki veiġa rakava kwaikwaina eveiani. ³⁰ Korana ġita ma ribara Barau ekirato, “Rakava voina tu au na bavaġa-voiani, au na bavini-ġenoġoiani.” Ema ma ekirato, “Vereġauka na ġena tarimarima beġita-virigirini.” ³¹ Maġuri Barauna ġimanai boketo-raġeni tu ga-rina maki asikeikeina.

³² Ĝaro guineri ġotuġamaġi-ġenoġoiri. Barau ġena mama ġoġabiato murinai, midigumidigu barego ġodoġarito, senaġi ġoruġa-gitarito. ³³ Negatari ai tu ġutuma bara ġoirari ai ġevaġa-maiakamito-ġoi, ma ġevaġa-midigu midigumito-ġoi. Ema negatari ai tu ġomi kavana ġevaġa-midigu midigurito-ġoi tarimari seviri ai ġoruġa-tarito-ġoi, ġoruġa-duku dukurito-ġoi. ³⁴ Gediburarito tarimari ġesi ġomidigumidigu sebonato-ġoi, ema ġemi farefare ġeverarimito-ġoi maki ġoiaku-iaġirito-ġoi moġo. Korana ma ribami, ġomi tu ma ġemi farefare namori, beġe tanu-vanaġi vanagiġi dagarari.

³⁵ Moġa lorinai ġemi tuġamaġi kokore maniġa

asi boğono fitoğari. Korana maniğā voina tu barego lelevağina boğoa ġabiani. ³⁶ Boğono vevağā-gwaġiġi, korana Barau ġena ura veiġana boġo vaġa-koriani murinai tu, kara ekiragi-toreato mabarana boġo ġabiani. ³⁷ Korana Buka Veaġa ekirani,

“Nega tu misina moġo,

ma beiaġomani etoni tarimana tu beiaġomani, asi bekwaiboni.

³⁸ Au ġegu vei-iobukaiobuka tarimana tu ġena veġabidadama lorinai bemaġurini.

Senaġi murina ġana ma beraka-ġenogoini nai, au tu asi baiakuni ġia ġenai.”

³⁹ Senaġi ġita tu murira ġana asi ma bita raka-ġenogoini, benamo bita rekwarekwani. Asiġina, ġita tu ma ġera veġabidadama, be maġuri bita ġabiani.

11

Veġabidadama tarimari

¹ Veġabidadama anina tu mai-ġesi. Tatuġamagi-dadamaġirini dagarari tavaġa-moġoni korikoririni. Matarai roġosi bitana ġitarri, senaġina tavaġa-moġoni korikoririni, moġeri dagara tu moġoni ema bita ġabirini. ² Sene tarimari tu ġeri veġabidadama lorinai, Barau na eġabi-raġerito.

³ Taveġabidadamani lorinai taribani, Barau eguruġato, benamo guba e tanobara evetoreto. Moġa lorinai mai taġitarini dagarari tu Barau na asi taġitarini dagarari ġerina eveirito.

4 Abela tu ma ġena veġabidadama Barau ġenai lorinai, Barau eviniato varevare dagarana na Kaino ġena varevare dagarana evanaġiato. E ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ġena varevare dagarana ekiraġiato varevare namona ema Barau na evaġa-moġoniato ġia tu vei-lobukaiobuka tarimana. Ma Abela tu varau emaseto, senaġina ġena veġabidadama lorinai roġo eguruġani.

Abela, Enoka, Noa

5 Enoka ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na eġabi-varaġeato moġo, asi emaseto. Ma tarimarima na maki asi ġedogariato, korana Barau na eġabi-vaġiato. Roġosi bene ġabi-veġitaia nuġanai, Barau ġena bukai ekirani, Enoka na Barau iauna evaġa-iakuato. **6** Asi ġena veġabidadama tarimana na Barau tu asiġina ġinavaġi bevaġa-iakuani. Korana deikara Barau ġenai eiaġomani tarimana tu bene vaġa-moġoni Barau tu maġuri etanuni. Ema Barau ġevetauani tarimari mabarari tu voiri namori Barau na bevinirini.

7 Noa ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ġoirai beġe ġorani dagarari ekira-toreġquato. Mo tu Noa na roġosi bene ġitari dagarari. Noa na Barau evaġa-moġoniato, benamo ma garina ġesi bouti ta eragaiato, ġaraġona e natuna bene vaġa-maġuriri ġana. Ĝia ġena veġabidadama na tanobara tarimari ekiraġi-foforirini rakava tarimari. Ma ġia tu ġena veġabidadama lorinai Barau na ekiraiato vei-lobukaiobuka tarimana. Mai vei-lobukaiobuka tu veġabidadama ġenana eiaġomani dagarana.

Aberahamo

⁸ Aberahamo ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ekeaiato nai eseġaġiato. Barau na ekeaiato tu ġena vanuġa bene raga-kwanea, ma Barau na tanobara ta ma beviniani, mo ġana bene iaġo. Benamo Aberahamo eraka-rosito moġo, asi ribana aīġana eiaġoni senaġi eiaġoto moġo. ⁹ Ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ekiraġi-toreato tanobaranai ea vanuġato. Ma monai tu noġa moġo tanukau tarimana ta tanobara borunai etanuni kavana. Isako e Iakobo kavana farai numari ai ġetanuto-ġoi. Maiġeri tarima toitoi tu Barau ġena kiraġitore ġeġabiato. ¹⁰ Korana Aberahamo tu vanuġa baregona evaġanogaiato-ġoi. Mo vanuġa tu fore baregona iatanai beruġakauni. Mo vanuġa tu Barau tauġena na beboioġaiani e beragaiani.

¹¹ Veġabidadama lorinai Sara na kokore eġabiato bene ġabi ġana, ema eġauka-rakavato, senaġi mero keina evaġa-maġuriato. Ĝia ma ribana, Barau na kara ekiraġi-toreato dagarana tu beġorani. ¹² Benamo mai tarima sebona eġauka-rakavato, senaġi ġia ġenana senena ġemaġurito tu guba visiġuri kavana vovoka tabutabu, ema kone mirina kavana asi iavi-iavina.

¹³ Maiġeri tarimarima mabarari tu veġabidadamai ġetanuto-ġoi nuġanai ġemaseto. Barau na ekiraġi-torerito dagarari ġia na tu asi ġeġabito, senaġi manaġai moġo ġeġita-guinerito, benamo ġeġabi-raġerito. Ema ġegurugħa-foforito ġia tu tanobara boruna tarimari. Ĝia mai tanobarai tu ġetanukauni

moḡo. ¹⁴ Moḡesina ġeguruġani tarimari tu ġeri guruġa na ġevaġa-foforirini, ġia tu ġeri tanobara korikorina ġevetauani. ¹⁵ Bema ġeraga-kwaneato tanobarana ġere tuġamaġi-ġenogħoia nai tu, ma dabara ġere ġenogħoi. ¹⁶ Senaġi ġia tu tanobara namo vedaureana ġeurovini-rakavaiato-ġoi. Mo tu gubai etanuni dagarana. Moġa lorinai Barau tu asi emaiakaiani, ġia ġeri Barau ġetoni nai, korana Barau na ġeri vanuġa baregona ta eraga-toreato.

¹⁷ Aberahamo tu ma ġena veġabidadama. Moḡesina nai Barau na etovonaġiato nai tu, natuna Isako ginitaġo dagaranai evaġa-iaġoato, benamo Barau ma evarevare-viniato. Aberahamo ribana, Barau na kiraġitore tu ġia eviniato, senaġina ġia natuna sebona kwariġtu moġo tu ginitaġo dagarana ġoġa bene vaġia etato. ¹⁸ Barau na Aberahamo maki maiġesina ekiraiato, ekirato, “Isako ġenana moġo ġoi senemu beġe maġurini.” ¹⁹ Aberahamo etuġamaġito tu Barau na Isako ma bevaġa-maġuri ġenogħoian iriba. Moḡesina naima iniġesina ma sikiraġia: Aberahamo na Isako mase na eġabi-ġenogħiato.

Isako, Iakobo, Iosefa

²⁰ Isako ma ġena veġabidadama lorinai, Iakobo e Esau evaġa-namorito, ema ġeri ai vau beġea ġorani dagarari ekiraġirot.

²¹ Iakobo ma ġena veġabidadama lorinai, dori emaseto-ġoi nuġanai tu Iosefa natuna ruarua evaġa-namorito, ema ġena togoi ġenai eveġabi-ritogoto, benamo Barau etoma-rakariġo viniato.

22 Iosefa ma ġena veġabidadama lorinai, eġauka-dorudoruto, dori emaseto-ġoi nuġanai tu, Isaraela tarimari Aigupito na beġe raka-vaġini ekiraġiato, ema turiġana kamasi beġene veia guruġana evinirito.

Mose

23 Mose tamana e sinana Barau ġenai tu ma ġeri veġabidadama. Moġa lorinai Mose emaġurito ġaronai ġeġitaiato mero keina namona korikori, benamo kini ġena guruġa garina tu asi ġeveito. Senaġi tamana e sinana na ġeġabiato, benamo numa nuġanai ġue toitoi ġetore-gumuato.

24 Mose ma ġena veġabidadama lorinai, ebare-goto nai tu asi eurato beġene kira, ġia tu Pharao natuna ġuiatona natuna merona. **25** Ĝia tauġena eurato, Barau ġena tarimarima ġesi beġene vaġa-midigumidigu sebonaia. Ma asi eurato, vei-rakava nuġanai asi beġe tanu-maukani verererai ai bene tanu-namo. **26** Ĝia na etuġamaġiato tu, Keriso uranai beġe vaġa-maiakiani voina tu barego lelevaġi, Aigupito ai farefare voiri bevanaġirini. Korana ġia tu eboġeguine-iaġoto, ġoħrri voina eġita-iaġoato.

27 Mose ma ġena veġabidadama lorinai, Aigupito na eraka-veġitato, Aigupito verena bebaruni garina asi egarito. Ĝia tu ekokoreto, korana tu asi taġitaiani Barauna ġia na tu matana na noġa moġo eġitaiato. **28** Ma ġena veġabidadama lorinai, Rubu Veaġa verekona ekorana-iaġiato ema Isaraela tarimari ekirarito, rara ġeri ġatama-boka koberi murikari ai beġene

dau. Benamo mase aneruna na naturi, ġemaguri-guineto merori, asi bene vaġiri.

Isarea tarimari na Barau ġeġabidadama-viniato

²⁹ Isarea tarimari na Barau ġeġabidadama-viniato lorinai, Davara Kakakakana nuġana na tanobara kaukauna na noġa moġo ġerakavanaġito. Ma Aigupito tarimari maki ġevanaġi ġetato nai tu, davara na eġutu-ġaurito.

³⁰ Isarea tarimari ma ġeri veġabidadama lorinai, Ieriko vanuġa maġuna ġaro vaġa-imaima rurua (7) ġeraka-ġeġeraġiato murinai eketoto.

³¹ Mata-boraġa ġuiatona Rahaba Barau ġenai eveġabidadamato lorinai, Isarea ġeri mara-mara tarimari eġabi-raġerito, benamo Barau ġeseġafore-viniato-ġoi tarimari ġesi asi ġevaġi-seboniato.

³² Ma kara ma bakiraġiani? Asi ġegu taimi Gideona, Barak, Samson, Iefeta, Davida, Samuela ema peroveta tarimari variri bakiraġirini. ³³ Gi tu ma ġeri veġabidadama lorinai, tanobara basileiari ġevetari-vinirito nai, ġekokoreto-ġoi. Veiġa iobukaiobukari ġeveito-ġoi, ema kiraġitore dagarari ġeġabirito laion bokari ġekou-ġaurito.

³⁴ Karava seġuka rakava ema-moreni ġeveibuserito, ema vetari baġari matari na ġeraga-maġurito. Ĝeri moiramoira nuġri ai ġekokoreto; vetari ai tu gurugari maki seġuka rakava, ema ġevetari-vinirito-ġoi doġorori ġevaġa-ketorito-ġoi. ³⁵ Ĝemaseto-ġoi tarimari ma ġevaġa-maġuri ġenoġoirito-ġoi, benamo sinari na ma ġeġabi-ġenoġoirito-ġoi. Ma tari tu dibura numai

tauğaniri ġekwari-rakava kwaikwairito-ġoi ma dori ġemaseto-ġoi, senaġi asi ġeūrato-ġoi Barau beġene kira-ġuniġaua, benamo dibura numana na beġene ruġa-vagħiri. Korana ġeri ura tu vagħvariġi ġenogħi namona beġene ġabia.

³⁶ Ma tari tu ġevaseva-vaseva iaġirito-ġoi, ġekwaririto-ġoi, ma tari tu seini na ġebarurito-ġoi, benamo dibura numanai ġetorerito-ġoi. ³⁷ Fore na ġetakirito-ġoi; ma tari tu gesoa-ġuturito-ġoi; ma tari tu vetari baġari na ġevaġirito-ġoi. Mamoe kefiri e nanigosi kefiri ġevei-rakaoto-ġoi, asi ġeri-ġari, ġevaġa-midigu midigurito-ġoi, ema tarimarima na veiġa asi namori ġeri ai ġevei-vinirito-ġoi. ³⁸ Tanobara ġia ġeri ai tu asi namo moġo. Tanobara fakari na e ġoro tuġuri na, tano kouġari na, ema guri na ġetanu-rakaoto-ġoi.

³⁹ Maiġeri tarimarima mabarari ġeri veġabidadama loriri ai, Barau na evaġa-maġuririto. Senaġina ta na Barau na ekiragi-toreato dagarana ta tu asi eġġabiato. ⁴⁰ Korana Barau na dabara namona ta ġita ġera eboioġaiato. Ĝia ġena ura ġia maki ġita ġesi vagħ-a-sebo vau bene vagħ-a-namo vedau reara.

12

¹ Mo veġabidadama tarimari, ġita ġegħita-taġgorani tarimari, tu ġutuma lelevaġi, magube na noġa moġo beġe ġeġeraġira. Moġa lorinai ġita ġekoukou-ġaurani dagarari, ema vei-rakava ġita ġebarubaru-tarirani dagarari mabarari sifitogħi. Benamo ma kokorera ġesi ġoirarai Barau na etoreato raga-iru irunai siraga. ² Matara Iesu

genai sitore-kauri. Korana Iesu na ġita ġera veġabidadama esinaiato, ema bevaġa-ġuguruani. Ĝia na ġoiranai mo iaku e verere etuġamaġiato nai, satauro maiakana asi etuġamaġiato. Benamo Barau ġena terona aroribanaei etanu-tarito.

³ Iesu situġamaġia. Ĝia tu vei-rakava tari-mari na asi ġeġabi-raġeato, ġeseġafore-viniato, senaġina ekokoreto. Moġa lorinai asi boġono tuġamaġi-moira, e asi boġono ruġa-ġuiraqi. ⁴ Ĝomi tu rakava ġesi ġovevaġi-tanuni. Senaġina ġomi mani vevaġi nuġanai tu, ta raramu roġosi roġo bere riġo. ⁵ Ema ġomi tu Barau na ekeamito ġia natuna, senaġi mai velaunaġi guruġana tu ġotuġarekwaiato, ekirato,

“Natugu, Vereġauka na vevaġa-riba veiġari gwaġigiri evinimuni nai,
asi bono ġabi-meraġari,
ema bekira-feimuni nai,
nuġamu asi bono vaġa-moiraia.

⁶ Korana Vereġauka na eura-vinirini tarimari tu vevaġa-riba gwaġigiri evinirini,
ema ġia natunai evaġa-iäġorini tarimari mabarari tu ekwaririni.”

⁷ Moġa lorinai matakani veiġari ġemi ai beġe ġorani nai tu boġono kokore. Korana ġomi tu Barau natuna naima moġesina eveimini. Ma siġitaia, kamara mero keina tu tamana na asi evaġa-matakaniani? ⁸ Tama mabarari na naturi ġevaġa-matakanirini. Ma bema ġomi Barau na asi evaġa-matakanimini, moġa anina ġomi tu dia Barau natuna korikori, ġomi tu gara meromi.

9 Vaḡa-ilailana tauḡani rekenai ġita tamara korikoriri na ġevaḡa-matakanirani, benamo moġeri korari ai tamara tagubakaurini. Moġesina kavana namona tu ġita tata iaukara Tamari Barau maki tana gubakaua, benamo bitana maġuri. **10** Ĝita tamara na tu ġaro kotunai moġo ġevaḡa-matakanirani. Mo tu ġia tauġeri na ġetuġamaġiani namo ġetoni ġarori ai moġo. Senaġi Barau na evaḡa-matakanirani tu ġita ġera namo ġana, ema ġia ġesi bitana veaḡa-vegogo ġana. **11** Maitoma matakani veiġari ġeiāġomani tu ma midigumidiguri, asi iakuri. Senaġina murinai vau mo matakani veiġari ġerina beribani tarimana tu veiobukaiobuka ema maino tarimanai beiaġoni.

Nuġara bitana vaġa-kokoreri ema bitana ruġa-gigitari

12 Moġa lorinai ġimami beġe ġeroġero-riġo, ġoġabi-vaisiri, ema tuimi beġe moira ġeġoġoġorini, ġovaḡa-kokoreri. **13** Benamo kwakumi na ġoraka-iaġirini fanari ġovei-roroġotori, be kwaku rakava tarimana kwakuna asi bene rakava-lelevaġi, senaġi bene namo.

14 Boġono kokore-korikori, tarimarima mabarari ġesi maino ai boġono tanu uranai. Be ġemi maġuri beġene veaġa e asi vetoukaunai beġene iaġo bene. Korana tu ma vetoukauna e asi veaġa tarimana na Vereġauka tu asi beġitaiani.

15 Boġono venari, be tarima ta Barau ġena varevare-barā ġenana asi bene raka-veġita, ma nuġa-ġirima ġokana nuġanai asi bene tubu-raġe. Korana nuġa-ġirima ġokana betubuni, ġokana

mamakina na ġomi fakami ai rakava bevaġa-ġoraiiani, benamo tarimarima vovoka bevaġa-rakavarini Barau ġoiranai. ¹⁶ Boġono ġitaia, ta ġomi fakami ai mata-boraġa veiġari asi bene veiri, ema Esau na Barau asi ekorana-iaġiato kavana asi bene vei. Esau na tu ġena maġuri guine seġukana ġaniġani diġu sebona moġo uranai evare-fitogħiato. ¹⁷ Moġa murinai ġomi ma ribami, mo maġuri guine vevaġa-namona tamana ġenana neġabia etato tu tamana na asi eġabi-raġeato. Moġoni, tamana ma taġina ġesi enoġiato, senaġi tamana asi ma etuġamaqgi-ġenoġito.

¹⁸ Ĝomi tu dia ġimami na boġo ġabi-karaiani ġorona ġana boġo iaġoma, Isaraela tarimari kavana. Ĝia tu Sinai Ĝorona sevina korikorinai ġeruġato, benamo karava emoreto ġeġitħiato, ema mukuna dubara kiukiuna e iavara barego lelevaġina; ¹⁹ ema kibi guruna asikeikeina eraġeto e garo baregona eguruġato ġesegħagħirito. Isaraela tarimari na mo garo ġesegħagiato nai tu, Mose ġenoġiato mo garo na asi ma bene vaġa-guruġari. ²⁰ Korana Barau na taravatu guruġari evinirito nai tu, ġegħi-rakavato, Barau tu ekirato, “Bema tarima ta na o boromakau ta o nanigosi ta na mo ġoro bea vei-karaiani nai tu, fore na boġono taki-masea.” ²¹ Moġeri vetoġa ġefoforito gariri tu asikeikeiri, benamo Mose ekirato, “Au tu eġoġo-ġoġoguni, agari-rakava rakavani.”

²² Senaġina ġomi tu Siona Ĝorona ġana boġo iaġoma e guba Ierusalemana maġuri Barauna ġena vanuġa baregona ġana, ema aneru ġutuma

gorogoro asi iavi-iaviri ġeri ai boġo iaġoma. ²³ Ĝomi tu vegogo baregona ġena e Barau natuna ġemaguri-guineto ekalesiari ġeri ai boġo iaġoma. Ĝia arari tu Barau na gubai etorerito. Ema ġomi tu tarimarima mabarari Kotai begħita-virigirini Barrauna ġenai e vei-jobukaiobuka tarimari iaukari, Barau na evaġa-namo vedaurearito iaukari, ġeri ai boġo iaġoma. ²⁴ Ema Iesu ġenai boġo iaġoma. Iesu ginitaġo variġunai tu Barau e tarimarima fakari ai eruġani. Ema ġia rarana ġenai boġo iaġoma. Iesu rarana tu ġomi ġemi ai eketokauto. Ma Iesu rarana na ekiraġiani guruġana seġukana na Abela rarana ġena guruġa seġukana evanaġiani.

²⁵ Boġono venari, Barau na evaġa-guruġamini nai, garona asi boġono kira-sirivaġi-vinia. Korana tanobarai Barau na ekira-toreġaurito tarimari ġekira-sirivaġito nai tu, asi ġeraga-maġurito. Ĝeri kira-sirivaġi voina ġeġabiatu. Ĝita tu kamasi bita raga-maġurini? Barau toma tu gubai etanuni, benamo monana ġita ekira-toreġaurani. Bema ġia ġenana bita raka-veġitani nai tu, kamasi bita raga-maġurini. ²⁶ Moġeri ġaro ai Barau garona na tanobara eruku-iagaiagaiato. Senaġina toma Barau tu eguruġa-toreto, ekirani, “Au na tanobara vaġa-sebona maia barukuani. Dia tanobara ġereġana moġo barukuani, senaġina guba maki barukuani.” ²⁷ Mai guruġa “vaġa-sebona maia” anina tu, guinenai Barau na eveirito dagarari beġe iagaiagani nai tu bekoki-veġitarini. Korana tu asi beġe iagaiagani dagarari moġo beġene tanu ġana.

²⁸ Ģita na tağabiani basileiana tu asi beğareva-ğarevani. Moğā lorinai Barau sitanikiu-vinia, ema Barau na eura-viniani mağurinai sitomarakariğō vinia ma vegubakaura e ma garira ġesi.
²⁹ Korana ġita ġera Barau tu karava ġaraġara.

13

Barau vaġa-iakuna veiġari

¹ Ĝomi fakami ai tarikaka veuravinina bene tanu-vanaġi vanaġi. ² Tarima boruri ġabiraġeri asi boġono tuġa-rekwaia, korana tarima tari maniġesi ġeveito-ġoi nai tu, aneru ġeġabi-raġerito. Senaġi ġia tu asi ġeriba-maoroto mo tu aneru ġeġabi-raġerini.

³ Dibura numanai ġetanuni tarimari boġono tuġamaġiri. Boġono tuġamaġi, ġomi maki ġia ġesi dibura numanai ġoro tanu-vegogo. Ema ġevaġa-midigu midigurini tarimari boġono tuġamaġiri. Boġono tuġamaġi ġomi maki ġere vaġa-midigu midigumi.

⁴ Tarimarima mabarari na veġaraġo beğene gubakaua, ema veġaraġo tarimari ġeri genagena gabuna bene namo-vedaurea. Korana ma ġaraġona, senaġina ekima-rakaoni, o ma eveġaraġo-sirivajni tarimana, ema mata-boraġa veiġari ġeveini tarimari mabarari tu Barau na ġeri rakava voiri bevinirini.

⁵ Moni asi boġono uravini-lelevaġiri. Kara dagara ġemi ai maniġeri boġono ġabi-raġeri ma iakumi ġesi. Boġono kira, mai dagara ġemai maīgeri tu ġemai ilaila. Korana Barau tu ekirato, “Au na asiġina ġinavaġi baraga-kwanemini,

ema ġereġami asiġina ġinavaġi baiāguimini.”

6 Moġa lorinai nuġara ma kokoreri ġesi bitana kira,

“Vereġauka na au bevaġa-kavaguni,
be au asi bagarini.

Tarimarima na tu kara beġe veianī au ġegu ai?”

7 Ĝotuġamaġi-ġenoġoi, ġeguine-iäġimoto-ġoi tarimari ġotuġamaġiri. Ĝia na Barau ġena gurugħa ġemi ġekiraġito. Ĝia ġeri maġuri na kara ġefoforito eiaġoto mo ġea maseto boġono tuġamaġiri, ema ġia ġeri veġabidadama boġono tovotori.

8 Iesu Keriso tu ġoraġani, toma, ema vanaqvanagi asi beirauni. **9** Vevaġa-riba irauirauri na dabara moġonina na asi beġene ġori-veġitami. Namona tu Barau ġena varevarebara na ġita iaukara bene vaġa-kokoreri. Ĝaniġani taravatūr irauirauri na ġita iaukara tu asi beġe vaġa-kokorerini. Moġeri taravatū ġekorana-iäġirito-ġoi tarimari tu namo ta asi ġegoitaġoato.

10 Ĝita tu ma ġera fata veaġana. Senaġina Barau toma-rakariġona ġana farai rubuna nuġanai ginitaġo ġauveiri ġeveito-ġoi tarimari tu mai fatai asi beġe ġaniġanini. **11** Rubu Veāġa verena baregħona na boromakau, nanigosi, mamoe evaġirito-ġoi nai, tauġaniri tu eġabi-rosirito-ġoi Isaraela tarimari ġeri totogħa gabuna na, benamo murikai vau ea gaburito-ġoi. Rarari moġo Veāġa Lelevaġi Gabunai eġabi-toġarito-ġoi, rakava ġabiveġitari varevarena bene vei-iäġiri ġana. **12** Moġesina naima Iesu maki rarana na tarimarima bene vaġa-veaġari ġana tu, Ierusalema vanuġa barana

mağuna murikanai emidigu-midiguto. ¹³ Moğ'a lorinai ġita maki Iesu ġenai totoġa murikana ġana siraka-rosi. Be, ġia na eġabiato maiakana ġita na maki bitana ġabia. ¹⁴ Korana mainai ġita tu asi ġera tanu-vanaġivanagi vanuġana. A ġita tu vanuġa vau ma beiaġomani dagarana tavetauani. ¹⁵ Moğ'a lorinai vanaġivanagi Barau vonevone-raġena varevarerri Iesu ġenana bitana vini-raġea Barau ġenai. Barau arana vonevone-raġena tu ġita murura ġwaġwana. ¹⁶ Veīga namori veiveiri asi boġono tuġa-rekwari, ema ġemi ai guruġa moġoniri maniġeri karomi ġeri maki boġono ki-raġi. Korana tu maniġesina veiġari tu ginitaġo dagarari namori Barau na eiaku-iaġirini.

¹⁷ Ĝeguine-iaġimini tarimari garori boġono seġaġiri, ema ġeri veġorikau maorona gaburenai boġono tanu. Korana ġia na tu ġomi ġemi maġuri ġegħita-ġaurini, ema ġomi ġemi maġuri aïgħesina Barau ġenai beġea kiraġirini. Garori boġono seġaġiri, be ma iakuri ġesi ġeri ġauvei beġene veia, a dia nuġari ma metori ġesi. Korana bema nuġari ma metori ġesi ġomi beġe narimini nai tu, ġomi na namo ta asi boġo doġariani.

¹⁸ Ĝema boġono ġuriġuri. Ĝai ribama ġai nuġama tu veiareva Barau ġoiranai, ema ġema ura barana tu vegubakau ai moġo baġana tanu. ¹⁹ Ĝegu noġinoġi barego lelevaġina ġomi ġemi ai tu boġono ġaūġau, be ġemi ai ma bana ġenoġoġi-ġariġari.

²⁰ Maino Barauna na ġera Vereġauka Iesu tu betanu-vanaġi vanaġini ginitaġo rarana ġenana ma evaġa-maġuri ġenoġoiato. Iesu tu mamoe nari

tarimana baregona. ²¹ Mai maino Barauna na dagara namori mabarari bene vinimi, ġena ura bogono veia ġana. Ema kara ġia na eiaku-iaġirini dagarari Iesu Keriso ġenana ġita nuġarai bene ġauvei-iaġiri. Mareva baregona tu ġia ġena bene iaġo mo vanagivanaġi. Amen.

²² Tarikakagu mabarami, anoġimini, ġegu vevaġa-naġi guruġari maiġeri boġono ġabi-raġeri ma nuġami namori ġesi; korana fefa tu kubina moġo batorea. ²³ Au aurani navaġa-ribami, ġita tarikakara Timoteo tu dibura numana na beġe tuġu-vaqia. Bema ġia bema raġasi-ġarimoġini tu, tauma ruarua baġa iaġosini ġitaġitami.

²⁴ Ĝema vevaġa-namo ġemi veġorikau tarimari ema Barau ġena tarimarima veaġari mabarari bogono viniri. Itali tarimari na maki ġemi vevaġa-namo beġe tuġu.

²⁵ Barau ġena namo e varevare-barā mabarami ġemi ai bene tanu.

GINITAĞO VARIĞUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini

Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 22 Nov 2019

a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1